

Romina Lischka creëert unieke muzikale verhalen

'Ik laat Bach in het Arabisch zingen'

Door CATHERINE VUYLSTEKE Foto's FRANKY VERDICKT

DE IN ONS LAND WONENDE OOSTENRIJKSE GAMBISTE ROMINA LISCHKA (38) VERKENT DE SNIJVLAKKEN VAN VERSCHILLENDE ARTISTIEKE TRADITIES, OP ZOEK NAAR MUZIEK DIE IETS KAN BETEKENEN VOOR MENSEN VAN NU.

Romina Lischka zoekt in al haar projecten naar verbinding tussen verschillende stijlen, tijden, culturen en disciplines', zo schrijft de jury in haar verantwoording voor de lauwering van de Oostenrijkse gambiste. 'Ze bouwde een indrukwekkende carrière uit als gambiste, dhrupadzangeres en artistiek leider van het ensemble Hathor Consort.'

Het zijn bijzonder lovende bewoordingen, Lischka wordt er enigszins beduusd van. 'Toen ik hoorde van de Ultima, vroeg ik me af waarom ik die eigenlijk kreeg. Tegelijk was ik erg geroerd. Het vertelt me dat de projecten die ik opzet ook echt iets kunnen teweegbrengen, en daar gaat het uiteindelijk om.' Lischka groeide in de jaren tachtig op in het centrum van de klassieke muziek, in het Wenen van Mozart en Beethoven, maar uit een muzikale familie komt ze niet. Haar vader hield ervan Weense liedjes te zingen en hechtte veel belang aan

artistieke naschoolse activiteiten, maar de wonderen van de muziek heeft ze helemaal alleen ontdekt. 'Ik herinner me dat ik altijd heel veel en naar uiteenlopende dingen luisterde. Niet omdat ik vastberaden was professioneel muzikant te worden, want die keuze kwam er pas op mijn zestiende. Voor die tijd was muziek licht en plezierig, zoals hobby's dat horen te zijn.'

Lischka leerde gitaar en vervolgens viola da gamba, om op haar negentiende aan de Schola Cantorum Basiliensis in het Zwitserse Basel te gaan studeren. 'Ik opteerde voor oude muziek, een genre dat in de jaren negentig niet erg bekend was. De bewaarde

manuscripten en traktaten ademden mysterie. Tegen de tijd dat ik met mijn studie klaar was, bleek die muziek echter mainstream geworden. Het deprimeerde me dat ik de zoveelste cd-registratie van bijvoorbeeld sonates zou maken, wetend dat de reeds bestaande opnames al van hoge kwaliteit waren. Wat was dan de zin daarvan?'

Mattheuspassie

En dus gooide Lischka het over een andere boeg. Haar liefde voor muziek ging altijd al vele kanten uit. Als meisje van veertien luisterde ze naar Arabische en Indiase klassieke stukken, ze maakte ijverig cassettes van de wereldmuziekcollectie uit de stadsbibliotheek. In de houten tuinhut van vrienden leerde ze sarangi (een veelsnarig

'Voor de dhrupadlessen sta ik om vier uur 's ochtends op. Dan zing ik vervolgens een uur lang één enkele noot.'

WAT ZEGT DE JURY?

'Romina Lischka is een integer en kwaliteitsvol musicus die zich qua repertoire niet beperkt tot renaissance- en barokmuziek, maar die evenzeer aandacht heeft voor improvisatie en hedendaagse muziek.'

houten instrument dat recht op de schoot wordt gezet, nvdr.) en bekwaamde zich in de oudste stijl van de klassieke Indiase zang, de dhrupad. Voor dat laatste reisde ze later ook vier keer naar India. 'Die lessen waren heel bijzonder. Je staat op om een uur of vier, vijf uur 's ochtends en zingt vervolgens gedurende een uur één enkele noot. Om je stem te openen. Dat is best confronterend, die nood aan concentratie, terwijl de gedachten door je hoofd dwarrelen.'

'Ik heb uiteindelijk niet gekozen voor een carrière als dhrupadzangeres, maar die ervaringen hebben me wel in grote mate beïnvloed. Dhrupad betekende voor mij improviseren in een nieuwe taal, mijn toegang tot de muziek is erdoor veranderd. In Zwitserland had ik geleerd om me aan de partituur te houden, er was daar zoveel theorie, je benaderde de muziek met je hoofd. Maar hoeveel je op die manier ook leert, het maakt je als artiest niet zelfverzekerder. Altijd weer blijft de vraag: wat wil

ik nu eigenlijk zeggen? De ervaringen in verschillende muziekwerelden hielpen me om daar voor mezelf een beter zicht op te krijgen.' En bovenal stelden ze haar in staat om uit te breken. Lischka besloot een uniek verhaal te creëren. 'Laat ik de gamba of de oude muziek daarmee voor wat ze zijn? Geenszins, maar ik heb er wél een veel vrijere omgang mee. Je moet een stuk van vorm kunnen laten veranderen, vind ik. Zo heb ik geëxperimenteerd met *Erbarne Dich, mein Gott*, de bekendste aria uit de Mattheuspassie van Johann Sebastian Bach. In mijn versie heb ik delen herhaald en laat ik de Tunesische Ghalia Benali in het Arabisch zingen.'

14 jaar België

Lischka mag dan Oostenrijkse zijn, ze kwam in 2007 naar België en spreekt vloeiend Nederlands. Ze vestigde zich in Brussel en vatte aan het Rotterdamse Codarts een studie wereldmuziek aan. In 2012 richtte ze het Hathor Consort

op, vernoemd naar een moedergodin uit de Egyptische mythologie. Het ensemble wijdt zich niet alleen aan muziek uit de renaissance en barok maar zoekt ook naar nieuwe uitdrukkingmogelijkheden waarin dit repertoire van Europese oorsprong wordt gecombineerd met oude muziek van andere continenten en met hedendaagse muziek, wereldmuziek en dans.

Het ensemble bracht in 2014 zijn eerste cd uit, *Lachrimae or Seven Tears*. De gelijknamige voorstelling verbindt de muziek van John Dowland met zes interludes van de Belgische componiste Annelies Van Parys en een choreografie van danseres Femke Gyselinck. In *Dhrupad Fantasia*, een ander project

van het Hathor Consort, versmelt dhrupad met de Engelse hofmuziek van Elisabeth I tot een nieuwe muzikale taal. 'Wat mij interesseert, is om met muzikanten uit heel andere tradities samen een actueel verhaal te schrijven. Kijk bijvoorbeeld naar *A Call to Prayer*, een project met Ghalia Benali. Dat is ontstaan uit drie- à viermaandelijke ontmoetingen, waarbij we allebei muziek meebrachten waarvan we hielden. In het multiculturele treffen zijn er vaak spanningen, terwijl het ons doel was om afstand te nemen van onze eigen cultuur en daardoor een ruimte te creëren waarin we elkaar onbevengden kunnen zien.'

'Momenteel zijn we aan een nieuw project bezig, *Transitions*, een verhaal in zeven delen. Het belangrijkste daarbij is dat we geen afgewerkt stuk nastreven, maar iets dat altijd verder kan ontwikkelen. Als muzikanten, als mensen, zijn we aan verandering onderhevig. Vaak heb je het gevoel dat je jezelf niet meer terugvindt in een afgesloten, vaststaand oud werk. Daarom moest dit een project worden dat kan evolueren, door bijvoorbeeld in een residentie met totaal andere muzikanten en tradities te werken. Het moet iets levends zijn, precies zoals wij.'